

Nepodpisani se doplati za tiskaju. Pripremljena se plima tiskaju po 5...

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Doplati se novčadiju ako se i...

Poučni, gospodarski i politički list

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokriva.“ Nar. Pos.

Obćinski izbori u Voloskom.

U mjestnoj občini Volosko, sastojedoj od istoimenog gradića i su...

Urošani bijahu dakle občinski izbori za spomenute jur dane, ali...

Naši protivnici, imajući vlast i listino u ruci, šarali su oko nižeg...

bijaše jošte vrlo dvojbana. Oviet inteligencije okrenuo je naimo odavna...

Medjutim ovp doplea, o tih izborih. Voloske, 28. septembra 1889. Kako...

Mi smo im ovaj put otoli andam mješta, ako Bog i eroda dade do tri godine...

Po svih novinah, koje o naših izborih pišu, čita se, da je borba bila žestoka.

Nu i to nebi protivnikom pomoglo bilo, da nisu oni u sadnji čas iz trećeg...

volja, jer je njihova bila komisija na ruklamlh kao što kaenije izborija komisija.

Nu kako nisu u namt obsira imali, vidili smo; da neimaju niti sa svojimi.

„Istria“ piše, da su se našli neimno ponasali kod izborih; tako, da se moralo...

Kako je komisija kod izbora postupa nabra na apamijemo. Što je bilo...

Pretn protivničke novine tvrde, da smo mi bili pripravili Bog ana šta za slu...

na kraj pameti bilo, snamo iz pouzdana izvora, da kad bi oni bili pobjedili...

Tako naš dopisnik! To bi dakle bio uspjeh posljednjih...

Iztknuti nam valja takodjer, da bijaše ovo prvi put, što se je Hrvat...

Iztknuti nam valja takodjer, da bijaše ovo prvi put, što se je Hrvat...

PODLISTAK

VII. Prava Kastavčina.

(Dalje).

Poznato je, da su naši predji šivili u zadržah, to jest više obitelji pod jednim...

Svi su dakako imali isto prezime. Kad su se to obitelji umnožale, nastala...

Do kuda je koj rod obradivao zemlje, do onuda bilo je kao njegovo posebno...

To sve vidimo potanko u Kastavčini. Sav puk razdijeljen je bio na tolike rodove.

Da su, te županije bile upravo rodovi, vidi se takodjer iz našina pučkoga govora.

Kako su se Kastavski rodovi po vremenu razgranili, tako su uza staro...

Et o sašto gdekoja obitelj ima po tri preimena, na primer Serdoč-Markovič...

Od najstarijih vremena nalazimo dakle povod današnjemu razdolenju Kastavčino...

Poglavica u četi zove se čotar, a to je dan današnji najniža oblast obćine...

Kad su godine 1819. počeli izmori-vati zemlju na tanje radi plaćila zemlja...

Sada ćemo u kratko opisati porezno obćine (županije, mali komune), u koje je...

*) Dodje posebice u kajšiči.

Pregled cele obćine:

Table with columns: Ime Kastavskih županija, Prostor (rail, klifci), Broj puka, Broj kuća, Opazka. Lists 27 županija and their respective statistics.

tak te žak, to je u sličnih okolnostih, kao što bijahu na Voloskom. Mi smo dakle zadovoljni sa postignutim uspjehom, pa kad bi nas glava bolila za sve hrvatske občine Istre, koje su još u tuđinskim rukama, koliko nas boli glede ponarodnjenja občine Volosko, tad bismo mogli iskreno i otvoreno kazati, da nepoznato glavobolja.

DOPISI.

Iz Višnjanišćine početkom mjeseca septembra 1889. Molim Vas, g. uredniče, ustupite ovim redkom malo prostora u dionoj „Nasoj Slavici“, iz kojih neka uvidio cijenjeni njeni čitatelji širom cijele naše mite Istre, kako su duboko zabradili naši talijanski u toll razlikovnoj djedovskoj kulturi. Glas je to puka i pravadni gnoj svih objasnjenih postojnih župljana i prvih krišana, bar razlike narodnosti i stajala, koj je Vašega skromnoga dopisnika sklonio, da objelodani po koju nepodobitnu, sibirsku so ovih dana u Višnjani.

Ovdje bilo je nazno od 1. do uključivo 8. t. m. avoto poslanstvo, držano po dvojeći č. Isusovac. Pošto je puđanstvo ovo plovajući mješovito, u velikom vodnom hrvatsko, to je posve pravodno i umjestno ako su po višem nalugu i naputku došli ovamo takovi blagovestnici, koji posnađu oha jezika, da mogu uspješno propovjedati riad božju i pokrivati ljude, da su u što većom broju okeristo isvanrodnim prođonjom. Budući se pako nije moglo prođiviti, da li do se puk odazvati u tako velikom broju, da bi moralo dvie sile raditi oko isprovjedi i propovjedi, to je došlo najprije jedan č. Isusovac, da prema potrebi pozovo još jednoga u pomoć, što se i sblilo, jer u četvrtak 5. t. m. dođo i drugi č. otac. Prvi zapođe dakle sv. poslanstvo u nedjelju 1. t. m. i to hrvatskom prođikom kod prvo malo sv. miso. Ali jaq ni ga č. Isusovac i Strast, skrajnja prietranost, aliopi fantazizam i bozrazložna mražnja nekolicino višnjaniškij šaronjaka proti najveđoj svetinji našoj — milion hrvatskom joziku, no mogao ni ovaj put utrovati, pa uđe u storo dplio. Pedečo klovotati č. Isusovca, prviti se, priotiti, da bi najbolje bilo okeristiti se tri, četiri junaka, pako ajd dolo s njim u prođkacoinio i van s njim iz orkvoa, da je došoć „mutiti puk širiti hrvatiama“ sila božja drugij bozoranilij potvranija. A zašto sve to? Jedino za to, što se jo usudio (oh grihot!) u orkvi sakupljenom hrvatskom puđanstvu propovjedati hrvatski! A pita vas, malođovana gospođo, puk, koliko vas jo bilo na onaj prvot prođki hrvatski? Budimo iskroni i vjerujto, da ih nije bilo toliko, koliko broju prati dvie vaše latinske rukve. Ono jutro nije bilo slušačitelja u obće upro mnogobrojno, no i taj bija jo ogromna vedina isvanjekih Hrvata, dakle

zato nije se ni mogla ođskvatiti talijanski prođika. A da ih onaj prv dan nije došo mnoge, joat jedino gospođska zaslug, pošto se je od strane nekolicino prosvjetljenih (!) volađina i njihovih „virnih“ podropnio još prije dolaska č. otca Isusovca i nepovjerenja pti Isusovcem mod puk — misleći, da čs se pogrdno gospođske riči duboko usadih u srđca puka. Nu zaludan vam trud, gospođo šaronjaka, jer malo vam povjorovate, to oni, koji slušaše prvu prođiku, uvjerili su se o vađoj klovoti to razagnato u zavodnih kmeta krive pojmove o jezuitih. Ako je pako po vašem mlaenju nepravdno, što nije bila prva prođika talijanska, jer vas je bila u orkvi šadić — što bi imao kazati mjeřed po vađoj mjeri — hrvatski puk, kaj se jo kod slodeće velike miso propovjedalo talijanski, gdje je opeta bilo više isvanjekih (jer nedjelja) nego li gradjana? Mi mudraimo, jer imamo drugi pojam o pravdnoati nego li vi i vaši, nošpašeni pristao po olojoj Istri. Tako razgričon nije komu, da bi vam nijekao pravo slušači riad božju u vašom joziku; avakomu svojo, to je naša lozinka.

Stipito se diđni štoci i slušačto još malko glaa puka. Da se uvedo bolji rođi da se po mogućnoati zadovolji i Hrvatim i Talijanom, odišlo se, da prođika ima bit u jutro 7. t. m. talijanska za građjane, pošto je ovim priliko i lakšo, budući u gradu i ni doba nije bila upravo onako nesrećno isabrana, da bi ono malo aidara i manuala bili morali izgubit cloju s r u n a d u hotod dođ u orkvi za jednu uru — kako se jo čulo a protivno strane. Držino dađape, da je ona doba najbolja za sve građjane — osobito pak za višnjanišku gospođu. Na vedor pak imala je bit hrvatska prođika sa i v a n j o o. Taku javilo se puku u orkvi. Sad bi mogao tko pomisliti, da jo u jutro i u vedor bila orkva puna pucaata Talijana (!) odnošoć krunjula, nu tomu nije tako. Civliziranij Višnjanišćon, red bi, da nije ni tako pravo bilo, jer osobito prva tri dana, nisu se upravo trgali ni građjani ni „š i o r i j a“, da dođu na talijansku prođiku. Na vedor pako vršili upravo kao mravi u hram božji, etari i mladi, mužko i ženako, dakako isvanjel, koji, promda utrudjeni od dmnog rada, ipak se no žacoso provalliti i uru beda, da dju č. otac. Nu na vedor došlo bi i gospođa višnjaniško u orkvi, no baš mnogobrojno, ali i petorica, četorica bila ih jo svako vedor. Bili su to naimo bakljaniško talijansko kulturo — pod kojimi nemojto si za boga pomisliti totkanoć „puro sanguo“ vod dva krunjola i dvie tri poturice, sa koje kašo svet, da su gori od turđina. O tomo mogao se jo avati — bio aliop liš nom — uvjeriti ovih dana, pripodobiv gospođake ponašanje sa ponašanjem onih etromanih i dobrođudnih radnika Erlana, koji bi došoć lep broj svako vedor na sv. blagoslov, što se dišlo pošljo prođike. Zar da su i ona bradeta i golobrada gospođa došla u orkvi, da slušaju prođiku u onom jeziku, kojim govorahu njihovij djeđi i otci i kojemu su se oni izvanjeřili, uvodši u svoje obitelji jedino spasonomu

talijanski? Oh ne! Druga jo bila njima svrha, nopolnenta i ljudih, koji so dišo i prođicu talijanovu, zaista nedostojna. Da prvi Talijani, koji dođu u Istru truhom na kruhom, drugoće misle nego li žaka domaćih poturica i dvojca trojca li prekomorakih sielca, za koje se nema pravo sa pravo odakle im tako dug rop — neka nam pokate pobožnost spomenutih Erlana i nepristojno ponašanje višnjaniških civilizatora. Jer dok je sav sakupljeni puk ili pomno slušoć prođika ili tih mollo, to je ona poturica pod orguljama ili sama pomagala ili nekim osobitim vesoljem slušala kako podkupljena višnjaniška fakinaža podmućko brblja i mrmija, glaso pretvragava prođiku i upada u rič. Nezadovoljni tim, prođjelo im se okruniti svojo dično djelo vjajnom krunom! Što se ono valja na klupi (banku) kao kakovo orkuto kluću? To jo junak — stari pijandura, jednom nogam odavna ved u grobu, koj mjesto da odmeta klupko i da pripravil konao sa svoj kraljaški pušo, ide po ciele davo u ostarje to: nait kao šep-kuno, puše Boga i svetoe, papa i fratra — da je mlata Bogu plakati. Nu bilo ti, glavni junako, slobodno isjaditi se na dištom kruni, pod vedrim nebom ili u Butorih, gdje te uviek kašoć oška vira drugarica, ili u Bonanah ili gdje drugdje, su na boškom mjestu i još k tomu kad se propovjeda riad božja, no bjoše ti na glau povovati, kloiti i pretvragati prođika i isamjohivati ga s ričima „ni non kapašo kvešto šđavo“ i savoliti svoju mudrost gadnimi klovami, radl daga se jo svay puk sgrađavao. A da nisi, staro, prošlo sio, zahvali namo opronosti mirosljivih kampanjola, koji to ne htjoće isbećti li orkvo, da ne ubuno puk i da ne amotaju prođika. Staro, staro, divaj si staro klo; moglo bi brzo puknuti i Istinaog prvi je to puk, što si se onako ponašo u orkvi — u koju no ideš baš na guto — ali upravo tako bit do latitelo ono mlaenjo puka, po kojmu so nisi napli svojim vinom, vod da su to neki drugi napili i u orkvi posali, da im služš za medeto i amotno svrho. B da, puk so no varal! A i vi Markotići, Zoljkotići, Tondići i svi ostali mladi, držto jozik sa sublima, a noka vam budu „ladri tutti kvo i ko se va konfošar“ i nago-varajo samo i našljo djoću, da beca kmenjo na prolazeć isvanje i da izvikaju svakoga, koj nođo da se Isusovci rodu i narodu — ali znašto i zapilto si za usseo, da vas jo debla podpinta vrgla na nogo, da su vaši stariji došli kao pastiri ovamo — nu no is blašeno Talje, ved is Ostarje ili čak is kranjsko sounje, da latinska kultura ima druga načela, da Bog neplaća svako suhota, a da bi mogao orni petak skoro i za vas dođi.

Ilopa bi se dala knjiga napisati, g. urodišo, o ponašanje ovđejšnjih nospaevnjaka sa ovo osam dana dok trajalo sv. poslanstvo, koje jo inače svršlo na svobodo zadovoljeće. Osim nekolicino mutknaša — hvall svo prođ. Isusovce i njihovoj energiju. Nu da ne idom odvišo na dugo, svršavam ovđjo opašajuć jušto, da za sada nisam objelodanio nikakvih pravih imona ili prozimana, nu utreba li, učinit ću u bududo i to bez obzira i oklovanja, svlaštan podpuno o istinitost redonoga i pripravan sve zajedno s pukom avđano potvrditi. Sa volooštovanjem Vaš odani Kmetić.

ponošto povedao broj hrvatskih zastupnika, nastala je ovaj put i posve nova promjena u saborskom predsjedništvu.

Dalmatinski zastupnik na domaćem saboru i na carevinskom vieću g. Don Frane Bulić položio je mandat za jedno i drugo mjesto. Tom prigodom izdao je g. zastupnik proglaš na svoje biraoć, kojim opravdava taj svoj korak. G. Bulić bijaše jedan od najvriednijih dalmatinskih zastupnika, to mora svaki rodoljub žaliti, što se toli odlična parlamentarna sila povlači s političkog poprışea. Njemu, ređ bi, da su otežali položaj službeni krugovi a politički odnošaji njegovo uže domovine, dielovati su svakako najj, to je bio usiljon položiti zastupničko mandato.

Mladoćeski zastupnici kano utnađiti višo saborn, kojim čo prođložiti na razpravu pitanje o krunisanju Njog. Veličanstva za češkoga kralja. O tom pitanju govorio je nedavno pred svojim biraoć staroćeski zastupnik dr. Zuckor, to jo tom prigodom izjavio, da bi so imalo smatrati to krunisanje jedino kao orkvonu coronomniju, proti čomu protostiraju odlično mladoćeski zastupnici.

Pevak konservativnij Niemca na carevinskom vieću primo Liechtenštoli položio jo prođjedništvo konservativnog kluba. Svoj korak opravduvati tim, što se jo prigodom posljednjih zemaljskih izbora pominuo broj mladoćeskih zastupnika, koji su protivni Liechtenštolinovu prođlogu o konfessionalnoj školi.

Medju hrvatskim opozicijonijmi strankami rasto danomice svo to veći jaz, što je na štatu i srumotu tih stranaka i samoga naroda. Mi žalimo vrlo, da jo do toga došlo, da se opozicija medju sobom kolje a troći si pri tom od vesolja ruko vrljjo.

Srbija: Kraljica Natalija doći čo dne 29. t. m. u Biograd. Dođokati čo jo građjanstvo svećano, kako se to pristojli glavnomu gradu i onakvoj kraljici.

Rusija: Iz Borlina pišu, da čo ruski car stigunati 27. t. m. u njomaško pristanišo Kio, odakle bi imao pojotiti carsku obitolj u Berlinu.

Francuska: Dno 22. t. m. svršili su izbora za francuski parlament. Vladina stranka slavi pobjedu, jer je izabrano 217 republikanaca a samo 153 opozicijonaca; naknadnih izbora imade biti jošto 100.

Za „Bratovšćinu“.

Proslav prigodom zabavo „Hrvatske čitaonice“ u Vrbniku 8. rujna 1889.

Kakva ono sveta vatra gori
Ponrod Kaste, sokolova grada,
Da li ju vlla istrankinja dvari?
Il ju dvori Kastavkinja mlada?
Gori vatra sve to vedim žarom,
Podžihu ju sokolovi smjeli,
Tužno malke najvriednijij sinci,
Sajlo vatra svoje zrako sijnio
Krańoj Istri na sve četiri strane,
Da se njima grlju sokolčić,
Što se goje po poljanam plodnim,
Litoć marno od ovtaka do ovtaka
I sabiruć meda sladjanoju,
Kim čo jednomo, kada ponurastu
I zlatno ne dovnu slobode,
Nahrantii istarskoga roba.
Mnogi ved jo ad tih sokolčić,
Grijan zrakom sveto vatre one
Polotio rodu u kloće,
Pa mi medom polotnoga uma
Hrani rudu oslabjeit uđa.
A zrakami zrača plemenita
Podpiruju plamen svete vatre,
Gori vatra sve to vedim žarom,
Podžihu ju sokolovi smjeli,
Tužno malke najvriednijij sinci.
Al je malo takvijih sinova,
Prav velikom broju sokolčić,
Što ne jedni po poljanam raznim,

VIII. Podnebe, vode, vetrovi.

Zemljišto je u Kastavćini skoro sam vapnenaši kamen, kras, gdegođ naslagan u slojevo, da možoš vaditi lepo skrilo i vode kamudo, kojih netrebao nego malo obdelavati, jer su jim dva lega dobra; a gdegođ jo samez baz rodovitog sloja, strli iz zemlje kao bodljika.

Malo, nepravilno naslage čisto zemlje gde i gde medju kamenitim tlom, zovu se dolci, dolina i tomu slično.

Samo u obćini Klani i Studeni ima nešto više brusilastoga i ilovastoga prostora, koj se čini. Produženje ono dolino izpod Katalana (od Bistrica prema Zabićam) do vode Rošine na iztok. To se diže od mora prillio stro, rekao bi u tri stupinjovine; prva do pod Kastav, druga do vrh „Polgoda“ u Marđoljekoju županiji, od prilliko ravno od Saršoni do pod Zroneću, a treća nejednako s jedne strane do Polico na hrvatsko-kranjskoj medji, a s druge strane do vrh Šijo na zapadu; tako da se to obćino Kastavsko diže od mora do 1000 metara najviše visine.

Na celom obronku niže Kastva prema moru rodi dobro vino, smokva, gdešto i ulika; a onuda što vali preko toga obronka na iztok i sever, lošija je plodina ved radi doše, sime.

Žive vode povedo neima nego li Rošina. Manjih vrutaka nalazi se mnogo, osobito u obćini Klani.

U samoj Kastavćini ima trag jake žive vode u ravnoj crti od Lisca avdo u Proluk; na toj crti dolazi živa voda na

suncu u Plićini (Broza), Jurdanovoju (Juđiova županija), Lepiljnu (Telnastići) i Živici (Matulji), napokon u moru u Proluku, što jo poznati osobito u vreme velikih kiša, jer tada ni stanovitomu meatu u Proluku podzomno vruljo silno uzmutu more.

Na „Živici“ tri su vodnjaka. Jedan manji kod samoga vrela, drugi velik nešto niže, a troći srednje veličino tik izpod sela Matulji uza samu železničku prugu. Najveći vodnjak držao bi tri sto kubinih klaftra vode, da nije pokvarno.

Il od potroša ili od drugog razloga biti čo da jo „Živica“ pala niže, to samo malo dolazi na površje zemlje. Negda je toka na površju u more jarkom, koj se još sada dobro vidi niže sela Matulji avdo do u Proluk. Na tom jo jarku još rušovina negdašnjega mlina, očiti dokaz, da jo voda onuda tekla no samo u vreme velikih kiša, nego neprestano.

Vetrovi škodo dosta u Kastavćini. Poznati su poglavito jugo (južno-istočni vetar), bura (severo-istočni) to ili senjska bura, ako je višo od sunca iztoka, ili kranjska bura, ako jo višo od severa (polođi). Tramuntana zove se vetar čisto severni, koj dolazi k moru avdo Voloskoga onom nizinom izmedju istočnih bregova, koji su nad Lipom i Jelsanami i zapadnih bregova nad Brgdom i Zvončom. Koliko je neugodan, jer vrlo stidan taj vetar u sime, toliko je ugodan vođerom i jutrom u letnje doba. Ali tko je slabih prajju neka ga se slobodno čuv, osobito iz rana jutra. (Nastavak do se).

Pogled po svietu.

Trst, dno 25. septembra 1889.

Austro-Ugarska: Zemaljski sabori Cislujtanijjo sazvani su — kako javlja službeni list boćko vlado — za dne 10. oktobra. Sastati čo so ovaj put svi zemaljski sabori istodobno, osim dalmatinskoga i trčanskoga. Prvi jo zasjedao prošloga mjeseca a za drugi obaviti čo se izbora negdje koncem budućega mjeseca. Zasjedanje zemaljskih sabora biti čo ovaj put zanimivo i važno, jer je ovo u šestgodišnjjoj periodi prvo zasjedanje i jer su nastale u pojedinih pokrajinah usljed zadnjih zemaljskih izbora razno promjeno. Nekom napetošću očokuje so obćonito zasjedanje češkoga i istarskoga sabora. U prvom pomnožo so u veliko broj mladoćeskih zastupnika, koji su nomili vladi i konservativnoj stranci, a u istarskom osim što so jo

Svjetoj slabu luđi rasigrani,
 Visk urđišu se srakami sještina.
 S toga brađo, uzor-rodoljubi,
 Ninoj jedne udovice majko!
 Neki vam plamen srđatosa ožari,
 Plamen svete ljubavi bratinske!
 U kolo vas hrabrij sokolova,
 Pa tko iskrom, a tko srakom žarkom,
 Razprujto onu vatra svetu,
 Svetu vatra, "Bratovđinu" našu,
 Milu majku djaka siromaka!
 I neznaťna iskrica de mala
 Stostrukijom uroditi plodom.
 Zaluđ rieti, ako nije čina;
 Neće kiša, vladati u vđrina,
 Niti de nama svanuti sloboda,
 Nisu l' vđđa sinci našeg roda!
 Neka vatra plamenom usplamti,
 Većim nek joj srake sinu žarom,
 Da nam griju sokolide sive,
 Jaka da ih usgoje se krile,
 Koja da ih smjelo ponijeti
 Prot nepravdi na bojište sveto,
 Ođakle de riediđ bistrog uma,
 Sročom punim ljubavi bratinske,
 Dontet rodu šudjenu slobodu!

F. V.

Franina i Jurina

Fr. Jurino moj đa ponašal tu ropotij?
 Jur. Sam namielia staviti ođariju va Kanfanaru, pak sam od krnjeja nakupio nešto stare robo sa ta posal.
 Fr. Bojm so, da nebu krnja ste mjele?
 Jur. A zađ no? Tamo te bit de mala batolacomi; prit to rovinjska gospoda i susedni krnjeli; datl do se sibrat sa prežontanta; novi šokrotario ima veđu plađu; litru simo pol tamo, pak de se lo dobit za makaruno.
 Fr. Eh, da si frlan all krnjeja što bi, al ovako, nebu ništa.
 Jur. Tor kanfanaraki kmeti viruju najviše onom, ki jih snaju najbolje ellipji.
 Fr. A kako deškrat tu tvoju ođariju?
 Jur. Na tabolu đa našampat: ođarija sa "truh"
 Fr. Bašje bi ođarija za "patriju".
 Jur. Tor to je sve jedan vranil.
 Fr. Va Motovungu, da to stavil novo tovarako drntvo.
 Jur. Kako to znaš?
 Fr. Neki dan jo bil neki naš đovik na sude, pak jo đul kako su motovuneka gospoda prove imoli tulod po gradu sa njim.
 Fr. Ono j' bilo valjada blago.
 Jur. Po moju puru još hujo od blaga.

Nad grobom

Petra Čubranica,

preminuvšog đno 10. rujna 1880.

u Baški na otoku Krku.

V pamet vđilju budet pravednik.

Pa. 111.

I Tebe viša medu nama nije!
 Ta navjek prostu kucat aros Troje,
 Kraj groba Ti znanci tronuti stoje,
 I oko kažo jađ, koj sroč krije.
 Tvoj glas se noće višo kamo prije
 Rasjedat hramom, kada đin se poje
 Na jeziku, koj đuvat nam ko svoje
 Tor od otaca — pravo najsvetije.

Ti dođe! Vđnjem prđje Te se svati
 Ta plađ de Njeg nikog ju no minu.
 A narod haran, koj Te k' zamiji prati.
 Jer ljubio si njeg i otadžinu
 I mrtva de Te dugo spomijati!
 To tim se đastno svom oduđiti sinu.
 Y. P.

Različite viesti.

Zemaljski sabori sazvani su, kako javlja juđorazja službena bečka novina, sa đno 10. oktobra. Ovaj put sazvani su svi zemaljski sabori osim dalmatinskoga,

za koji je nedavno sazjedao, i triđanskoga, za koji de se negdje budueđ mjesoca obaviti izbori.

Petar Čubranil. Đno 10. t. m. preminuo je u Baški, na otoku Krku, veled. g. Petar Čubranil nakon teške i dugotrajne bolesti providjen sv. ođatiji. Prvu službu obavljao je kao duh. pomođnik u Rabu, i to u ono doba, kadno se je počela buditi narodna aviest u susjednoj Dalmaciji, te je i on prionuo mladensđkim žarom uz narodni pokret. Kasnije bi premjeđon, u Loper, gdje zapade u tešku bolest, te ga bratja zagovorise, da se vrati u rodno mjesto, u hašu Bašku, gdje se vremenom u toliko oporavi, da je mogao raditi za orkvu i narod. Narodni napredak ležao mu mnogo na srcu, te se je za rana upisao kano utemeljitelj u bagovotvorno našo društvo sv. Joronima, bijaše članom "Matice Hrvatske", a nije zaboravljao ni sa plemenito našu "Bratovđinu". Kao prvi prijatelj puka pomagao mu je rado i neustabilno u duševnih i tjelesnih poslovih, radl đega bijaše od narodnih protivnika tuđih i proganjen. No sve to ga nikad nepristrani, veđ bi đestu s ponosom govorio, da mu je bilo trpiti za vjoru i dom. Nitko se od njega nije višo veselilo ponarudjenju naše obđine, de đega je i on nemalo pri pomogao. Ođistomu svuđoniku i rodoljubu budl lahka domađa zemljota u modju švudiml dugotrajna uspomena!

Imenovanja u trgovačkoj mornarici. Kr. pomorska vlada na Biscel imenovala je kapotani dugo plovitbo Njeg. ces. kr. Vlasot nadvojvodu Ivana Nepomuka, katim g. Anđjela Dollatovića iz Voioveca i g. Hinka Suedla iz Rikoa.

Umrovljen. Ravnatelj pošta i brojara u Trstu g. Eduard Blinger umrovljen je privremeno radl bolati.

"Sokolov veđer", kod kojoga je sudjelovao za prvi put t a m b u r a k i k i s o r, ispao je nad svaku ođekivanje. Prostrana dvorana u hotelu "Europa" bijaše upravo natrpana boljeg obđinatva. Naši tamburaši bijahu burno poudaravjeni, što su i podpuno zaslužili svojom prokrasnom igrom na miliovuđnih tamburinah. Kod veselice sudjelovalo je i dramatički ođjek sokolov, to izvratil kvartel domađih pjevaca. Zabava bijaše vrlo animirana, neprijateljna i obđinila. Tako valja mlada gospode i dđeti sokolai!

Ša željeznika postaje "Mattuglio-Abbazia", na prugi južno željeznice sv. Petar-Ritka, pila nam prijatelj dne 24. t. koliko sliedi: Kako znate, g. urođinlo, iz nasiva našo postaje, stvorila su gospoda Niemci kod juđno željeznice iz naših skromnih "Mat u j a h" njemačko-talijanska "Mattuglio", da tim jaenje posvietođo koliko znuđi ođoniti i štovati našo narodno osjedaje. Penosna naša "Opatijska" noimnijo so dakako tuđincou prikazati niti po imenu kano hrvatske mjestanice, veđ ju valja makar i potuđiti samo da nobuđo ono što u latinu jont. Eto vidilo kako štjeđo društvo juđno željeznice našo hrvatsko đustvo i koliko mari za našo narodno sveđino. Budl vam to kano uvod, a snda ovo mo, da vam priobudim, što nam dođivlje jutros na postinji "Mattuglio-Abbazia".

Stojeđ kod vratuđnih blizu blazajne, đujem kako traži jedan gospodin vozni list tređeg reda za Trst i natrag. Pitao je to svojim materinjskim, hrvatskim jezikom: Ođonik, koji je izdavao vozno listove ili karte, gledao je u gospodina noko vrijeme, a zatim pozovo poslužnika, te mu nalodi u njemačkom jeziku, da zapita spomonutoga gospodina što želi imati. Poslužnik protumadi đinovniku što gospodin traži i tako dođibe pomođu tumađa rođeni gospodin vozni list.

Ši. društvo južno željeznice odlikovalo nas je jur i do snda njemačkim đinovinol, proti kojim mi inčođo ništa neimamo, jer oni idu kamo se jih želje, no postupanje rođenog društva s nami t. j. namještonja đinovnikah u dišo hrvatske krajove, koj nepoznanju ni toliko našega jezika, da nemogu niti voznih listova izdavat, jest nepravedno, nedostojno i nezakonito.

Konstituiranje novog zastupstva u Baški. Od davna težili su avicantli Baščani, da im budu na koramli ljudi, koji de znati njihova domađa i hrvatska prava braniti. Prošlo je mnogo vremena, da su se u tom pravcu borili, pak su i poluđili svoj cilj, demu sa dokaz poslednjih izbori novog zastupstva ove obđine, koji su dne 3. 4. 5. i 6. septembra ovđe obavili. Dne 18. septembra predpno u 9 sati biralo je zastupstvo ove obđine jednoglasno na novo našeg diđnog te obde obđiljenog: načelnika g. Jurja Čubranil'a, koji naš Matija Žulđić iz Čopića 85 for. Josip Kostojl neumornim radom promicati dobrobit i napredak ove naše obđine i mile nam Čepića 15 for. Pavao Hrvatin iz Kašćerge 10 for. Andrej Babić iz Topljaka 10 for. — Za mlade broje kobilo: Teodor Toneti iz

brodovi, koji se snda u našoj luci nalaze, bijahu istoga dana u znak radošti i podpuno zadovoljđino nakidoni sa barjaci, a muzari pucahu neprestanice, te gdjegod siluđamci prolazio, vidio si na starom i mladom veselio lice. Rukovao se je brat sa bratom i svatko je zaboravio na prošlost te je osjetio, da mora stupiti u bratsko, naimo hrvatsko kolo. Poznato je, da su se "Glovinio Sommlero" i ostali sakucni talijanski listidi kao baba "Istria" vedkrat bavili piekarenjem, s kojim su nastojali pred narodom orniti pošteno i neokaljano lice našeg načelnika Čubranil'a, te su samo radi svoje nečiste svrhe dizali u nebasa g. D. koji je snda savrim osamljen oćao (pošto ga je njegov prvi pobođnik D. P. na ođedlu ostavio) to kako hrvatska poslovia kaže i propao je kao Jožo krom pučjavu". Što de na ovo kazati "Glovinio Sommlero" i njegovi privrženjoi?

iz Lovrana poliovinom septembra pila nam koliko sliedi: Eto vam, g. urođinlo, nekoje potankosti o izboru našega načelnika i obđinaikih savjetnika. Novozabrani obđinai sastupnici bijahu pozvani k sjednici dne 20. Julja. Pozivu ođavzu sa svra tridesetoroca. Dođav u Lovran 11 muđenidkih in braeđkih zastupnika, pozvaoe Lovranol jednoga od njih i to g. J. M. iz Drago, te mu počelo predbacivati, da su ga oni u sastupstvo izabrali, pak da bi snda morao u njih pristati. Nađ sastupnik ođgovori njim ođvažno: da je svaki đovok tovar, ki gre od svoje bratje, a ja neću, da to budom; ako ste mo pako i vi izabrali, ja vas nisam sa to molio ni nameno ni plemeno. Okolo 9 1/2 sati zapođo sjednica. Za novoga načelnika glavođivo je 18 zastupnika, i to sa g. A. Gullotolna, dođim je glavođivo majnina sa gosp. Ivana Turđida, bivšega načelnika.

Kod izbora savjetnikah ponela su talijanska vđlina posvo nepravedno napravn Brođoncom, odimunovali nijednoga, njihava zastupnika obđ. savjetnikora. Naša obđina broji okolo 8 hiljada stanovnika, priipo bi dakle na svaku hiljadu po jedan savjetnik. Braeđ i Martina broje pako preko 1200 duša, te bi bilo pravedno, da je i jedan od njihovih obđinaikih savjetnikom. Da jesto bijaše takovim vro deštil rodoljub g. Frano Skalameru; toga je i snda njegov puk savjetnikom imati želio, no puk šoli a lovranska polugospoda ođluđuju. Jedan od naših sapitao je, tu gospodu, zašto se jo ovaj put mimoišlo g. Skalameru, a ti mudraci ođgovorilo, da donozuju sa urok. Tako se ovo postupje našim pukom i s njogovimi opravdanimi željami.

Dužnajuemo, da bijaše od jednog ovdajnog rodoljuba podnošena prijava na zemaljsko školsko viedu u Trstu proti uđtođu Grosmanu, a ovaj da mu sa grozi sa tužbom. Željno ođokujemo tu obtužnol, da veđ jednom i sliopot uvide što ih je kriv a tko nođutan.

Enkatin komisija imala je sjednicu u Podgradu dne 18. i 19. ovog mjesoca. Kako donozajemo, sastubala je komisija prvi dan okolo 20 odonaikih malih komunah, koji su sami prijavili, da želo razpravu o njihovih odnošajih i susluđalo so poglavite njihove želje.

Po podnu razgluđala je komisija jedan dišo zadrudno šumo kmotova Novogradskih (Podgrad-Castelnovo).

Drugi dan bila je razprava sa kmeti iz Podgrada. Došli su svi, koji su bili taj dan u Podgradu. Komisija je razpravljala sa svakim pojedinitim kmetom najjađa pitanja: o šumi i upravi isto.

Stvar jo bila vrlo zanimiva. Kmetovi su bili posvo iznenadjeni i zadovoljni načinom, kojim so s njimi postupalo. Bili su posvo mirni, a to je dobro konstatirati, jer so jo s noko strane te ljudu kao nerazumne i buntovno prikazivalo.

Njihova želja od prvoga de poslednjega je: da c. kr. vlada prizna dđoljubno šumo kako su ju provoli pred višo godina dozvolom i znanjom kot. komisara Rogon-purakoga, i da prema tomu svnki kmet bude posjedovao i u vlastito imao dođnji diel šumo; a priznali su, da znaju da vlada ima pravo i dužnost paziti, da so gora neuništuje. Ali oni, da ju upravo želo sađuvati, ali moraju takodjer živiti. U svojo vrijeme povratit čomo se obđino na dđjelovanje to komisije (koja će valjda objaviti svoje poslovanje).

Podarovanje konja u Pazinu. Đno 28. t. m. bijahu podareni u Pazinu sliedeći na novo našeg diđnog te obde obđiljenog: vlastnici konja: Za kobilo sa đidriobel: Matija Žulđić iz Čopića 85 for. Josip Kostojl neumornim radom promicati dobrobit i napredak ove naše obđine i mile nam Čepića 15 for. Pavao Hrvatin iz Kašćerge 10 for. Ivan Ljubidil iz Kašćerge 10 for. Andrej Babić iz Topljaka 10 for. — Za mlade broje kobilo: Teodor Toneti iz

Plomina 25 for. Anton Frankola iz Kerđana 20 for. Matija Žulđić iz Čopića 15 for. Fortunato Sostan iz Gologoricu 10 for. Josip Hrvatin iz Zamaska 10 for. — Za mlado đidriobio: Frano Opasić iz Orovlja 15 for. Anton Neđić, Matija Honovii i Matija Salamon svi iz Čopića, svaki po 10 for. Anton Žiković iz Koršćiko 10 for.

Podarovanje konja na Krku. Đno 19. t. m. bijahu podarovani na Krku sliedeći gospodari za lipe konje i đidriobee. Za kobilo sa đidriobel bijahu podarovani: Anton Bađidil iz Poljica sa 25 for. Ivo Fabjanil iz Omiljsa 15 for. Mikula Kirinidil iz Dobrinja 10 for. Vinko Somitokolo iz Dobrinja 10 for. — Za mlado kobilo: Ivan Skarpa iz Malinske 20 for. Juraj Brusii iz Paprato 15 for. — Za mlado đidriobee: Mikula Čornidil iz Dobrinja 15 for. Petar Bogovii iz sv. Poške 10 for. Niko Burii iz Gabonja 10 for. Ivo Brusii iz Poljica 10 for.

Sajam u Grižnjanu. Obđinsko glavaratvo u Grižnjanu javlja nam, da do biti usljed dozvole o. kr. namjestništva u Tratu godinji sajam sv. Kuzmo i Damjana dne 28. i 29. septembra, to da so od blaga, poljskog orudja i druga prosto trgovine nede plađati plačovina.

Tuđa. Prošlo suboto na veđer biesnila je oluja sa tuđom u našem Primorju upravo nemilosrdno. Rikadokol vija se u ovo doba tako blesno olumonta, koji zahvađu toli razdaloko kano oni prošlo suboto. Tuđa jo zahvatila goridiki i istraki kron, svu triđanaku okolou, a bujimo so da nije postuđila nijednoga kotari Istro. Dolaze nam bo onli glasovi iz pojedinih kotara i obđina kako jo silna tuđa unilila ono, što jo proostalo sniđ, šlokori il poronopori. Koliko nam je do snda poznato potuđena jo vodina obđinai u Voloskom, pazinekom i porođskom kotaru, a jedva da su ostali potuđonji kotari puljski i koparaki. Smiluj so Božo sročil sađoku!

Hrvatskomu pripomođnomu druđtvu u Beđu pripisalo je dalmatinski sabor 100 for. kao pripomud sa godinu 1880, zatim jo od osvudilino mladozi u Vinkoveli na koriat druđtva priredjen koncert te unilšo 54 for. dištoga prihoda. Propurudjuđ što toplije to plemonito i rodoljubno druđtvo, upokorujemo našu ućoda so mladozi na našojđ istoga druđtva, što no ga tuđ nido priobdujemo.

Hrvatsko pripomođno druđtvo u Beđu izdalo jo sliedeći natuđaj: U ućuđišil hrvatskog pripomođnog druđtva u Beđu izpraktionjo je sodam mjestu, koja de so za prvi samotar iđuđo školsko godino 1880. do 1880. do 10. listopada 1880. popuniti. U ućuđišil davamo bezplatno stan. ogriev i podvobru. Mjesto takovo potražiti može svaki dođojni i siromadni đjak hrvatsko narodnosti, koji osvudililšo il drugo ovomu ravno uđililšo u Beđu polniž, to svojoj molbi prilži: 1. svuđođbu siromadstva; 2. školske svuđođbu (jednu ispitnu il dvoje svuđođbe o kolokvijama poslednjeg semestra, dođino svuđođbu sročil); 3. indeks. — Molbo neka so de 1. listopada upravo na podpisnog tajnika druđtva.

Beđ, 1. rujna 1880.

Franjo Vahlić, Dr. K. Kozlić, tajnik predjudnik,

Beđ, VIII., Lungogesso 48, Thuro 39.

Fosvata katoličke crkve u Sarajevu obavila so dne 14. t. m. kako nam od tamo javljaju, vrlo svećano. Fosvati prisustvovalo je osam biskupa, tri opata, mnogo kanonika i do osamdeset svećonika. Mostarski biskup Bunoić obavio je posvotu; postrane oltare posvotilše biskupi Misijski, i Markovii, a svodano slovo je rekao nadbiskup Stadler. Obhodu jo uđestrovno barun Appel sa svimi vlastiti, to preko 10.000 katolika i zastupnici svih katoličkih obđina Bosne i Hercegovine. K obhodu bili su pozvani duhovnici svih vjeroispovjesti. — Relu-ul-uloma Hlital Effendi imao je prava glavi zemlje pođastno mjesto. Nadbiskup Stadler nadzravio jo Njegovu Vellčanstvu, ministru Kalajla i barunu Appellu. Ovaj so zahvali. Biskup Strosmayer rekao je govor primljen burnim prevladivanjom, u kojem je naglasio potrobu slogo izmedju svih vjeroispovjesti u zemlji.

Prigodum dvadesetpetgodinjske obđtanaka "Narodno đitalnoe u Ptuju" sastavio je njozin član, uđtođil g. Ivan Strolec, kratku poviest toga rodoljubnoga druđtva pod naslovom: "Zgodovinske đrtice o narodni đitalnici u Ptuju" povodom njeno potinđivja sietel'niće, te je istu i nam blagohotno pripisao, na čemu liupo zahvaljujemo.

Nova hrvatska knjižara. Dioniška tičkara u Zagrebu ustrojila je knjižaru i trgovinu umjetnina, muzikalija, pisađih i riziđih sprava pod uknjiženom firmom

